

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

Continet Tractatus De Conscientia, De Peccatis, De Legibus, De Fide, Spe,
Et Charitate

Castro Palao, Fernando de

Lugduni, 1669

6 In quonam subiecto fides diuina residerat

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76540](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76540)

§. VIII.

Quid dicendum de unanimi consensu Patrum, & Doctorum, an. inquam, errare possit.

- 1 Idem dicendum videtur de his, ac dictum est de generali Concilio.
- 2 Proponitur obiectio.
- 3 Fit satis.

1 **V**idetur idem esse dicendum, ac diximus de Conciliis. Si enim consensus Doctorum sumatur ante approbationem Pontificis, etsi de facto nunquam errat, certe errare potest, & a Pontifice emendari. Quia omnes Doctores, secluso Pontifice, non sunt regula infallibilis veritatis. Ergo a veritate deviare possunt. Accedente autem approbatione Pontificis, nemini Catholicorum dubium esse potest infallibilis veritatis esse.

2 Dices Ecclesia universalis errare non potest, etiam ut distincta a Pontifice, quia in solo Pontifice non potest Ecclesia, quae est mater veritatis, residere: sed si univertitas Doctorum errare possit, omnes etiam fideles possent errare hoc autem est impossibile. Ergo impossibile est univertitatem Doctorum errare posse. Minorem probo; quia id credere tenentur fideles, quod Doctores unanimi consensu docent: sed Ecclesia non tenetur credere nisi vnum. Ergo quod univerti Doctores docent, infallibiliter verum est. Et confirmo. Ecclesia univertsa non potest a veritate deflectere; siquidem promissus est illi Spiritus veritatis. Ergo nec eius Doctores, siquidem ab eorum doctrina ipsa omnino dependet.

3 Respondeo Ecclesiam univertalem, etiam ut distinctam a Pontifice, errare non posse, neque etiam univertos Doctores, non quia ipsis Spiritus sanctus immediatè assistat, & sine regula veritatis, sed quia hoc pertinet ad specialem Dei providentiam, qui immediatè assistit Pontifici, ex cuius assistentia facit, ac Doctores omnes quorum consilio, & doctrina vitur in controversiis fidei, desistant, dati sunt enim hi Doctores Ecclesiae, tanquam oculi humano corpori, ut ipsam illuminent, & ostendant, quid verum sit, & fidei conforme.

PUNCTUM VI.

In quonam subiecto fides divina resideat.

- 1 Residet potentia intellectiva, & est habitus practicus, & speculative.
- 2 Alia est fides perfecta, alia imperfecta, alia vivax, alia mortua.
- 3 Ad fidei assensum aliquis habitus in voluntate requiritur.
- 4 In Angelis, & in nostris primis parentibus, cum primum producti sunt, residet fides Dei unius, & trini.
- 5 Proponitur quedam obiectio, & fit illi satis.
- 6 In damnatis nulla est supernaturalis fides.
- 7 In beatis neque quoad habitum, neque quoad actum fides residet.
- 8 Secus in animabus purgatorij.
- 9 In haereticis non manet fides.

1 **P**remittendum est fidem esse habitum supernaturalem inherentem potentiae intellectivae, siquidem ratione illius assentitur intellectus iis, quae divinitus revelata sunt, ut constat ex pluribus locis sacrae Scripturae, ad Hebr. 11. *Fide intelligimus apta esse sacula verbo Dei.* & 2. ad Corint. 10. *Captivans intellectum in obsequium fidei,* & alibi. Cum autem revelata alia sint operabilia, alia cognoscibilia tantum, habitus fidei & dici potest practicus, & speculative. Speculativus namque dicitur quatenus inclinat ad assensum merè speculativum, id est, rerum cognoscibilium tantum, ut in assensu Deus est trinus, & unus. Practicus verò nuncupari potest, quia inclinat ad assentiendum circa res aliquas operabiles, ut in hac propositione: *Caste vivendum est: temperatè est comedendum: iustum est hominibus benefacere,* &c. sic Caietanus 2. 2. q. 4. art. 2. & Bannes ibi, cum D. Thom. Valent. disp. 1. qu. 4. punct. 1. & communiter.

2 Secundo præmitto, fidem aliam esse perfectam, aliam imperfectam, aliam mortuam, aliam vivam, aliam informem, aliam formatam. Dicitur fides imperfecta, mortua & informis, quae scionta est a charitate, quae est vita animae. Perfecta, vivax, & formata, quae charitate decoratur. Aduerto tamen fidem sciontam a charitate, non dici imperfectam, quia in se ipsa res aliqua imperfecta sit, est enim habitus supernaturalis perfectissimus, & omnino immutatus, sed quia caret perfectione, ad quam ordinatur: cum enim fides ordinetur ad beatitudinem, & sine charitate illam consequi non possit, efficitur sanè sine charitate fidem hoc modo imperfectam esse. Qua ratione

sequitur Ecclesiam univertalem errare: tum quia omnes illi Patres non sunt Ecclesia univertalis, etiam si univertalem Ecclesiam repraesentent, tum quia non repraesentant illam, nisi ad investigationem rerum fidei, & illarum assensum, non ad errorem. Quare errantes Patres illi possunt a Pontifice emendari, & reliqui fideles in fide sustineri. Vnde non sequitur aduersus Ecclesiam Dei portas inferi praevalere; sic docent Caietanus in tractat. de auctoritate Pontif. cap. 9. Valencia disp. 1. q. 1. punct. 7. §. 45. col. 273.

Secundo. Vbi duo, vel tres congregantur in nomine Christi, ibi Christus promittit adesse, Matth. 18. vers. 20. sed ad definitionem rerum fidei, & morum, congregantur in nomine Christi omnes Ecclesiae pastores. Ergo ibi adest Christus infallibiliter, nec errant.

Haec argumento respondet Bannes supra dub. 3. concl. 1. cum congregantur Episcopi, & pastores Ecclesiae auctoritate Papae, congregantur nomine Christi, ac proinde nunquam sic errare possunt, quia si errarent, non haberent, a quo possent corrigi; quia non possunt corrigi a Pontifice; non quia Pontifex illorum caput non sit, & superior: sed quia ipse non potest illos corrigere, nisi consultatione, & examinatione facta; sed nullam certam examinationem adhibere potest, quam eam, quae est a Concilio generali. Ergo stante hac examinatione, & consultatione erronea, non datur locus correctioni. Haec solutio remota non est, quia tribuit Concilio infallibilem auctoritatem, & desinit conclusionem positam, in qua resoluimus solum Pontificem esse regulam infallibilem; reliquos verò errare posse. Quapropter aliam solutionem subiungit Bannes, inquit enim Concilium sic congregatum errare non posse errore culpabili: cum enim congregatur sic religiosa, ac pia intentione investigandi veritatem, si de facto contingat errare, eius error culpabilis non erit, & citò ab illo ex benignitate Dei liberabitur. Audio supradictum locum de efficacia orationis ad imperandum quidquid sic congregatis expediens est ad salutem, debet intellegi, non de infallibilitate definitionis. Deinde dicit potest congregari Concilium in nomine Christi ad agendum de rebus fidei, non tamen ad infallibiliter definiendum: hoc sui muneris non est. Quod si velis de infallibilitate definitionis loqui, intelligendus es adesse ibi Christus, ut si veram definiant, Pontifex confirmet: si autem falsum determinent, repellantur, & corrigantur. Cum verò vrges non posse emendari quod sic determinatum est, quia non potest Pontifex certam examinationem adhibere. Respondeo posse emendari, vel quia definitionis infallibilitas ab examinatione facti non pendet: vel Spiritus sanctus disponit aliam examinationem loco illius subrogari saniorum, & certiorum, etsi non a tot Episcopis facta sit.

Tertio. Ane Pontificis confirmationem anathemate damnant Concilia eos, qui ab eorum decretis dissentiant. Ergo sciantur eorum definitionem habere fidei veritatem?

Respondeo damnate anathemate, quantum est in se, si Pontifice dogma constitutum approbetur, non tamen absolute.

Quarto. Patres congregati in Concilio iudices sunt controversarum fidei, sed non sunt iudices ex aliqua auctoritate humana, cum fides sit supra naturam. Ergo ex aliqua auctoritate divina. Ergo sunt iudices infallibiles?

Respondeo Patres congregatos in Concilio & esse Consiliaarios summi Pontificis, quatenus illorum consilio vitur ad res fidei definiendas; & esse etiam iudices univertales Ecclesiae, quatenus tenentiam in rebus fidei pronuntiant, sed non sunt iudices supremi, sed dependentes a Pontificis approbatione: eorum tamen auctoritas non est proprie divina, id est, in assistentia Spiritus sancti consistens, sed est humana, & divina: humana, quatenus a Pontifice descendit; divina, quatenus ex potestate divina data Pontifici habent potestatem res fidei definiendi, non absolute, sed accedente Pontificis approbatione.

Quinto. Quia facilius est singularem personam a veritate deviare, quam Concilium aliquod univertale. Ergo decebat, ut Christus supremam potestatem, & regulam infallibilem veritatis potius Concilio seu Ecclesiae univertali, quam Pontifici resignaret. Adde sic resistam videri, siquidem potest eligere Pontificem, aut eisdem deponere, si haereticus sit, vel alio modo Ecclesiae univertali praesidit.

Respondetur concedendo facilius esse Pontificem deviare a veritate, si ut est singularis persona spectetur, quam Concilium: ac si consideretur Pontifex, quatenus pastor est univertalis Ecclesiae, difficultius esse illi a veritate declinare, imò impossibile; quia Spiritus sanctus praesidit.

Ad confirmationem dico Ecclesiam habere ex Christo auctoritatem in illis dumtaxat casibus circa Pontificem, scilicet ad eligendum illum, & ad deponendum eisdem, quando id convenire Ecclesiae indicatur. Neque inde fit Concilium esse supra Pontificem absolute, tum quia non confert Pontifici auctoritatem, sed offert personam Christo, cui Christus auctoritatem confert: tum quia non deponit nisi in casibus specialibus, & quando Christo intelligi potest placere depositionem.

DE
ASTRO
DALAC
TONI
I
E

ratione dixit paulus 1. Corinth. 13. omnia dona sine charitate nihil valere, scilicet ad effectum meriti, & beatitudinem consequendam, sic D. Thomas communiter receptus 2. 2. quest. 4. artic. 3.

3 Tertiò præmitto, ad fidei assensum perfectum requiri in voluntate aliquem habitum, qui vel sit charitatis, vel obedientiæ, qua moueatur voluntas ad præstandum promptè assensum rebus fidei, secus verò ad assensum absolutum: sic naper relati Doctores.

4 Dico primò certum esse debere tam in Angelis, quam in primis nostris parentibus, cum primùm producti sunt, recessisse fidem. Conclusio est communiter recepta cum D. Thom. 2. 2. quest. 5. art. 1. Caiet. Bannes ibi. Valent. disp. 1. quest. 5. punct. 1. eccl. 347. Coninch, disp. 17. dub. 1. concl. 1. & 2. Ratio est, quia tam Angeli, quam homines, dum in via steterunt, & fuerunt capaces merendi beatitudinem, ad Deum accedebant: sed accedentibus ad Deum fides est necessaria, iuxta Paulum ad Hebr. 11. Difficultas autem est, quorum mysteriorum habuerint in illo statu fidem? Et quidem habuisse fidem Dei vnus, & trini, indubitatum est, quia cum Deus vnus, & trinus obiectum sit fidei præcipuum, illius explicitam cognitionem illæ perfectissimæ creaturæ, quibus se Deus tantopere communiçauit, habere debebant. De mysterio autem Incarnationis, seu de Deo incarnato, non constat inter Doctores. probabile satis est hoc mysterium non cognouisse, eo quod eorum fides, & gratia non videantur daræ ex meritis Christi, Christus enim neque Angelorum gratiam meruit, neque gratiam primò concessam nostris parentibus; siquidem Adamo non peccante Christus non esset venturus. Ergo eius fides non fuit Angelis neque Adamo pro illo statu necessaria: & ita tenet Torres 2. 2. disp. 27. dub. 1. Valquez 3. part. tom. 1. disp. 12. cap. vii. Coninch, credit satis probabile supra à concl. 3.

5 Sed obiicit. Angeli, imò homines in primo instanti suæ creationis cognouerunt euidenter se habere reuelationem Dei, vnus, & trini. Et de Angelis videtur res certa, quia cognoscebant euidenter à nulla creatura talem illis cognitionem indici posse. Ergo non poterunt habere fidem; quia fides est argumentum non apparentium: at tunc illa euidenter apparent esse vera, quia apparent euidenter esse reuelata à Deo qui fallere, & falli non potest. Ergo.

Respondet cum euidentia naturali in attestante, hoc est, cum cognitione naturali euidenti de diuina reuelatione optimè posse coherere fidem; quia fides est earum rerum, quæ non apparent æquè certa cognitione, ac cognitione fidei. Cognitionis autem naturalis, quam Angeli, vel primi parentes habuerunt, vel habet Propheta de reuelatione sibi facta, non est æquè certa, ac est cognitio fidei. Ergo non obest fidei cognitioni, vt latè probat Rigidius de Coninch, disp. 11. dub. 2. concl. 2. & 3. Valent. disp. 1. q. 5. punct. 1. ver. primò negandum, col. 349.

6 Dico secundò in damnatis non est fides supernaturalis; cessat enim finis ob quem conceditur, scilicet potestas se iustificandi, actumque supernaturalem efficiendi ob voluntatem in malo obstinatam: sic docet cum D. Thom. 2. 2. quest. 5. art. 2. Bannes dub. 1. Coninch disp. 17. dub. 2. numero 22. Valcat. disp. 1. q. 5. punct. 2. col. 351.

Sed obiicit primò. Dæmones credunt, & contemiscunt, vt dicit Iacobus 2. cap. Ergo habent fidem.

Respondet dæmones quidem credere non fide diuina, sed naturali euidentia Deum esse, illisque punire, aliæque huius generis mysteria: cognoscunt namque naturali euidentia plura esse miracula facta in confirmationem fidei. Ergo cognoscunt fidem veram esse. Adde cognoscunt euidenter mysteria fidei, sibi fuisse, cum fuerunt in via, reuelata. Ergo cognoscunt vera esse: siquidem reuelatio de falsis esse non potest. Hæc tamen cognitio non est fidei, sed scientiæ naturalis. Quapropter non est dæmonibus libera, sed necessaria quoad speciem, & aliquando quoad exercitium, cum obiecta necessariò obuiantur.

Quod si vigeas, si credulitas dæmonum non sit fidei diuinæ, sed naturalis scientiæ, malè infert Iacobus comparando fidem dæmonum fidei hominis existentis in peccato: nam hæc fides supernaturalis est, & initium salutis, non tamen dæmonis credulitas.

Respondetur optimè comparatè; comparatio enim ad hunc finem facta est, ne gloriatur peccator habens fidem, & credendo in Deum, iustificari, & beatitudinem consequi, quia opera bona faciat; & ratione huius finis subiungit. Dæmones credunt, & contemiscunt. quasi diceret, si gloriaris te iustificari posse ex sola fide in Deum, etiam gloriari possunt dæmones, qui credunt, & contemiscunt; sed cum ij non obstante eiusmodi credulitate euidenti gloriari non possint, quia iustificari nequeunt: ita neque tu gloriari poteris, quia iustificari nequis ex sola fide sine operibus.

Secundò obiicit. Plures ex hominibus fidelibus, qui damnantur, nullum actum infidelitatis exercuerunt. Ergo non amiserunt fidem. Ergo illam retinent, hoc enim videtur conueniens vt sic fideles ab infidelibus melius distinguantur.

Respondet non amisisse fidem in vita, ac cum primò in dam-

nantur, illa spoliari, tum quia indigni sunt tanto bono: tum quia esset inutilis, & extra finem beatitudinis, ad quem comparandum ordinatur. Neque obidè fit non distingui ab infidelibus, quia distinguuntur per characterem baptismalem, qui in eis remanet, vel ex grauiori pena, quam patiuntur ob maiorem Dei cognitionem, quæ abusi sunt.

7 Dico terciò. In beatis neque fide quoad habitum neque quoad actum residet. Est communis Theologorum sententia. Valent. disp. 1. q. 5. p. 2. ver. Respondet pag. 352. Coninch, disp. 11. dub. 1. concl. 1. & 2. disp. 17. dub. 2. concl. 1. & 2. Et videtur probari manifestè ex Apostolo 1. Corinth. 13. vbi loquens de tribus virtutibus theologalibus, fide, spe, & charitate, de sola charitate dicit nunquam excidere; secus de fide, & spe. Inquit enim, cum venerit, quod perfectum est, euacuabitur quod ex parte est. cum successerit cognitio perfecta rationis, cessabit cognitio, quæ ex parte, & per ænigma habetur. Ratio est, quia supersedit cognitio obicura, & ænigmatica supernaturalis, cum clara supernaturalis succedit.

8 Dico quatiò. In animabus existentibus in Purgatorio datur fides quoad actum, & habitum; quia non est ratio, quate illa spoliatur, cum nondum peruenit ad paritiam, nec ratione Dei fruatur. Item dum sunt in Purgatorio, quasi à Domino peregrinantur, pro quo statim conceditur fides, sic Malder. 2. 2. quest. 5. art. 2. dub. 3. Coninch, disp. 17. dub. 4. concl. 3.

9 Dico quinto. In hæreticis dissentientibus ex voluntate alicui articulo fidei, fides non manet. Conclusio videtur omnino certa ex Trident. sess. 6. cap. 15. affirmante infidelitatem amitti fidem. Sed hæresis pars est infidelitatis. Ergo per hæresim amittitur fides. Item Paul. 1. ad Timoth. 1. dicit hæreticum naufragari à fide, id est, naufragium in fide facere, ac pròinde illam perdere: vt bene explicat Chylosotomus homi. 5. super illum locum. Et ratio videtur manifesta; quia dissentiens alicui articulo, fidem illius articuli habere non potest. Ergo neque illam habere potest respectu aliorum articulorum; quia non est multiplex fides, sed vna, & indissolubilis. Et confirmo. Dissensus vnus articuli æquè repugnat fidei, ac quodlibet peccatum mortale charitati: sed per quodlibet peccatum mortale amittitur charitas. Ergo per quodlibet dissentium amittitur fides. Neque obstat te videri post illam dissentium eodem modo assentiri reliquis fidei obiectis, ac antea assentibus; quia id prouenit ex fide acquisita, quam habebas.

PVNCTVM VII.

Quæ requirantur ad actum fidei, & qualis ille sit.

- 1 Prærequiritur iudicium intellectus de euidentia credibilitatis rerum fidei.
- 2 Prærequiritur ex parte voluntatis pia affectio.
- 3 Explicatur ad quam virtutem supradicti actus pertineant.
- 4 Actus fidei non solum est supernaturalis quoad modum, sed etiam in sua substantia.
- 5 Si fiat à peccatore est meritioris ac congruo, si ab homine iusto, de condigno.
- 6 Fides initium est nostræ salutis.

Fides dupliciter exerceri potest. Primò actu interiori. Secundo exteriori. Interiori exercetur, cum intellectus reuelatus ob testimonium Dei assentitur. Exteriori, cum operibus, & signis exterioribus hunc assensum manifestas.

Et primò examinandum est, quæ requirantur ad actum internum fidei, vt meritioris sit, & initium nostræ salutis.

Dicendum omnino est cum communi omnium sententia prærequiri primò iudicium intellectus. quo iudices res fidelè esse euidenter credibiles. Probo, quia fidei assensum est firmus omnem dubitationem excludens: at nequis firmiter, & sine vlla dubitatione velle assentiri obiecto, dum probabiliter iudicas non ita esse. Ergo ad assensum fidei carere debes omni iudicio probabili, quod res fidei non ita sit: ex alia autem parte, cum res fidei, & reuelatio illarum tibi non appareat, moueri non poteris ad illarum assensum firmiter exhibendum, quin cognoscas ex aliquibus extrinsecis rationibus, & notis euidenter digna esse crediti. Prærequiritur ergo hoc iudicium ad fidem. Et confirmo: si probabiliter tantum cognosceres esse credenda, neque deberes, nec posses firmiter, & indubitanter, sed solum probabiliter eis assentiri: at fidei assensum firmus, & indubitatus esse debet. Ergo.

2 Dico secundò, prærequiritur actum voluntatis, qui pia affectio vocatur: est sententia recepta D. Thom. & omnium expostiorum 2. 2. quest. 1. art. 4. Ratio est manifesta, quia obiectum fidei est obiectum. Ergo ex se non valet intellectum tractare ad illius assensum; indiget ergo motione voluntatis. Secundo, quia fidei actus, qui initium est nostræ iustificationis, debet esse liber, vt constat ex Trid. sess. 6. cap. 6. ibi, liberè mouentur in Deum, credentes verum esse, quia diuinitus reuelata sunt, &c.